

A KSH jelenti: Gazdaság és társadalom, 2013. január–szeptember

A tartalomról

1 Hazai és nemzetközi makrogazdasági folyamatok

1 Ágazati teljesítmények

2 Társadalmi és jövedelmi folyamatok

Hazai és nemzetközi makrogazdasági folyamatok

- Miközben a fejlett gazdaságokban enyhe élénkülés történt 2013 II. negyedéve óta, addig a fontosabb fejlődő nemzetgazdaságok jelentős részében mérséklődött a növekedési ütem 2013 első három negyedévében. A Nemzetközi Valutaalap legfrissebb előrejelzése szerint a **globális gazdaság** teljesítménye 2013-ban – a 2012. évinél kisebb mértékben – 2,9%-kal bővül. A túlnyomórészt fejlett országokat tömörítő OECD egészére számított GDP 2013 első három negyedévében átlagosan 1,0%-kal emelkedett az előző év azonos időszakához képest.
- Az előzetes adatok alapján 2013 január–szeptemberében az **Európai Unió (EU-27)** tagországainak együttes teljesítménye 0,3%-kal volt alacsonyabb az egy évvel korábbinál. Az unió legnagyobb nemzetgazdaságának, Németországnak a teljesítménye 0,2%-kal¹ bővült.
- 2013 első kilenc hónapjában az **Egyesült Államok** gazdasági teljesítménye² 1,5, **Kínáé** 7,7, **Japáné** 1,3%-kal² bővült az egy évvel azelőttihez képest.
- **Hazánk bruttó hazai terméke** a KSH – korlátozott információs bázisra épülő – gyorsbecslése szerint 2013 III. negyedévében 1,7%-kal növekedett az előző év azonos időszakához képest. A magyar gazdaság teljesítménye 2013 I–III. negyedévében 0,5%-kal meghaladta az egy évvel korábbi szintet.
- 2013 január–szeptemberében a szezonálisan és naptárhatással kiigazított index szerint a magyar gazdaság teljesítménye 0,6%-kal emelkedett az egy évvel korábbihoz mérten, amellyel az **uniós rangsor középmezőnyében helyezkedünk el**.
- Az előzetes külkereskedelmi adatok szerint **2013 január–szeptemberében** – euróban kifejezett adatok alapján – az **export** és az **import értéke** egyaránt 1,6%-kal emelkedett az előző év azonos időszakához képest. A külkereskedelmi mérleg 5415 millió eurós többlettel zárt, ami az egyenleg 84 millió eurós javulását jelenti a 2012. január–szeptemberihez képest.
- A részletesen feldolgozott **első nyolchavi** adatok alapján a kivitel **volumene** 2,5, a behozatalé 3,2%-kal emelkedett az előző év azonos időszakához képest. A növekedés fő tényezőjét a forgalom mintegy harmadát adó feldolgozott termékek volumenbővülése jelentette, ami az exportban 6,5, az importban pedig 5,8%-ot tett ki. A kivitelből 53, a behozatalból pedig 45%-os aránnyal részesedő gépek és szállítóeszközök esetében ennél szerényebb mértékű, 2,7, illetve 2,2%-os növekedés volt tapasztalható.
- Az **év első nyolc hónapjában** a külkereskedelmi forgalom **forintárszintje** az exportban 0,5, az importban 1,2%-kal csökkent az előző év azonos időszakához képest, így a cserearány 0,7%-kal javult.

¹ Szezonálisan kiigazított.

² Szezonálisan és munkanaphatással kiigazított.

- A Nemzetgazdasági Minisztérium adatai szerint **2013. január–októberben** az **államháztartás központi alrendszerének** pénzforgalmi szemléletű, konszolidált **hiánya** 888 milliárd forintot tett ki, 230 milliárd forinttal többet, mint a megelőző év azonos időszakában. A romláshoz hozzájárultak a szervezeti változások, amelyek révén 2013-ban már központi költségvetési kiadásként jelentkeztek az átvett egészségügyi, szociális és egyéb intézmények kiadásai, valamint a köznevelésben a pedagógusok illetménye.
- A Magyar Nemzeti Bank előzetes adatai szerint 2013. szeptember végén a **háztartások bruttó pénzügyi vagyona** 29,2 billió forint volt, 6,1%-kal több az egy évvel korábbinál. A tartozások 9,2 billió forintot, a 2012. szeptember végénél 4,5%-kal kevesebbet tettek ki. A két tényező különbségeként előálló nettó pénzügyi vagyon 20,0 billió forint volt, 12%-kal több az egy évvel korábbinál. A tartozások oldalán megjelenő **devizahitelek** szeptember végi állományi értéke (4,6 billió forint) 7,8%-kal maradt el az egy évvel korábbitól. A **háztartások nettó finanszírozási képessége** a 2013 III. negyedévével záruló elmúlt egy évben 1506 milliárd forint volt, ami a GDP 5,2%-ának felelt meg.

Ágazati teljesítmények

- 2013-ban – az előző évekhez képest közel azonos nagyságú területen – közel negyedével több, mintegy 7 millió tonna **kalászos gabona** termett. Az őszi vetésű kalászosok termésátlaga jelentősen meghaladta az előző évek eredményeit. A terület 70%-án elvetett búza az összes gabonatermés-mennyiség 74%-át adta. Legnagyobb mértékben a rozs (36%) és a tritikálé (33%) termésátlaga nőtt.
- 2013. június 1-jén az egy évvel korábbihoz képest 3,4%-kal több, 758 ezer **szarvasmarha** volt az országban. A **sertések** 3 millió alatti száma további 20 ezerrel lett kevesebb 2012 júniusa óta. A **tyúkok** 34 milliós száma 3,2%-kal kevesebb az egy évvel korábbinál. A közel 4 millió **lúdállomány** 19, míg a 4,6 millió **kacsaállomány** 2,5%-kal emelkedett egy év alatt. Ugyanakkor a **pulykák** száma (2,2 millió) 2012 júniusához képest 29%-kal csökkent.
- **Január–szeptemberben a mezőgazdasági termelői árak** nem változtak az előző év azonos időszakához képest. Az év első felében még kétszámjegyű volt a növekedés, de a növényi termékeknél a gabona és napraforgó értékesítése az árak év elejétől számított növekedési ütemét jelentősen csökkentette. A növényi termékek árai összességében 2,6%-kal alacsonyabbak, míg az élő állatok és állati termékek árai 4,8%-kal magasabbak voltak a 2012. január–szeptemberinél. 2013 **szeptemberében** a mezőgazdasági termelői árak 13,7%-kal voltak alacsonyabbak az egy évvel korábbihoz képest, mely a növényi termékek árának 22,8%-os csökkenéséből és az állati termékek árának 4,7%-os emelkedéséből adódott. A gabonafélék (32,2%) és az ipari növények (21,7%) ára csökkent, míg a burgonyáé (57%) és a virágoké (36,4%) jelentősen nőtt.
- A mezőgazdasági termelés január–szeptemberi **ráfordítási árai** az előző év azonos időszakához mérten 4,6%-kal nőttek. 2012 azonos időszakához képest a ráfordítási árak nagyobb mértékben emelkedtek mint a termelői árak, az **agrárrolló** értéke 95,6% volt.
- Az **ipari termelés volumene 2013 első kilenc hónapjában** az egy évvel korábbi szinten volt. A külpiaci értékesítés volumene 3,4%-kal meghaladta az előző év azonos időszakának szintjét, ugyanakkor a hazai eladásoké 2,7%-kal elmaradt attól. A termelésben az időszakon

- belül az I. negyedévben 3,8%-os csökkenés, a II. negyedévben 0,7, a III. negyedévben 3,3%-os volumenbővülés történt. A szeptemberi kibocsátás 5,5%-kal haladta meg az egy évvel korábbit.
- Az ipari termelés több mint kilenczetedét előállító **feldolgozóipar alágai** közül továbbra is a legnagyobb részesedésű járműgyártás az ipar húzóereje, volumene az első kilenc hónapban 15,3%-kal haladta meg az egy évvel korábbit. Ugyanakkor a két másik jelentős részesedésű alágban, a számítógép, elektronikai és optikai termék gyártásában 12,6, az élelmiszeriparban pedig 1,5%-os visszaesés következett be.
 - A legalább öt főt foglalkoztató vállalkozások körében az **egy alkalmazásban állóra jutó ipari termelés** az első kilenc hónapban 0,2%-kal csökkent az egy évvel korábbihoz képest, ami 0,3%-os létszámnövekedés mellett következett be.
 - Szeptember végén a megfigyelt feldolgozóipari ágazatok összes **rendelésállományának** volumene 24,6%-kal volt magasabb az egy évvel korábbinál. Szeptemberben az összes **új rendelés** volumene 31%-kal emelkedett az előző év azonos időszakához képest.
 - Az **ipari termelői árak** január–szeptemberben 0,8%-kal emelkedtek az előző év azonos időszakához képest. A hazai értékesítés árai 0,1%-kal mérséklődtek, elsősorban az energiaszektorban történt árszínvonalcsökkenés következtében (2,6%), miközben a feldolgozóiparban átlagosan 1,4%-kal nőttek az árak ebben az időszakban. A külpiazi értékesítés árai átlagosan 1,4%-kal emelkedtek a tavalyi év első kilenc hónapjához képest.
 - Az **építőipari termelés volumene** az első három negyedévben 8,0%-kal, ezen belül szeptemberben 9,3%-kal nőtt az egy évvel korábbi alacsony bázishoz képest. Az épületek építése kilenc hónap alatt 7,8, az egyéb építményeké 8,0%-kal bővült. Az **új építőipari szerződések volumene** 19,3%-kal nőtt 2012 azonos időszakához képest. Az építőipari vállalkozások **szerződésállománya** szeptember végén 37,6%-kal magasabb volt, mint egy évvel korábban. Az év első három negyedévében az **építőipar termelői árai** 1,8%-kal emelkedtek.
 - Tovább folytatódott a **lakásépítés** – már több mint négy éve tartó – csökkenése. Idén az első három negyedévben 4077 új lakást építettek, ez 37%-kal kevesebb, mint egy évvel korábban. Az építésügyi szakhatóságok 5327 **lakás építésére adtak ki engedélyt**, ami 32%-os csökkenést jelent az egy évvel azelőttihez képest. Az **építetőkör** összetételét továbbra is a természetes személyek többsége jellemzi, bár az év első három negyedévében a vállalkozások által épített lakások aránya kissé emelkedett, néhány Budapesten befejeződött építéssel összefüggésben. A használatba vett lakások **átlagos alapterülete** 102 m² volt, 4 m²-rel kevesebb, mint egy évvel korábban. 584 **lakás szűnt meg**, 62%-kal kevesebb, mint 2012 első három negyedévében.
 - A szolgáltató ágazatok közül a **kiskereskedelmi forgalom** volumene idén **szeptemberben** 0,8%-kal haladta meg a 2012. szeptemberit, 2013 **első kilenc hónapjában** pedig az előző év azonos időszakának szintjén maradt. Az eladásokat az üzemanyagok húzták, a forgalomnövekedés (1,5%) elsősorban a kedvezőbb üzemanyagárak következménye. Az összeforgalom 46%-át kitevő élelmiszervásárlások 0,2%-kal mérséklődtek, miközben a „trafikrendszer” bevezetésével jelentős átrendeződés történt a forgalom megoszlásában. A nem élelmiszervásárlások 0,4%-kal csökkentek, ezen belül a legnagyobb visszaesést a bútór-, és műszakicikk-üzletek szenvedték el (4,0%), miközben a ruházati termékek egyre kelendőbbek: a textil-, ruházati és lábbeli-kiskereskedelem eladásai 2,8%-kal emelkedtek az előző év azonos időszakához képest.
 - A **kereskedelmi szálláshelyeken** a vendégek száma 5,3, a vendégéjszakáké 4,4%-kal emelkedett 2013 **első kilenc hónapjában** a 2012. január–szeptemberihez képest. Mind a belföldi-, mind a külföldi vendég-forgalom bővült a vizsgált időszakban. A belföldiek vendégéjszakákban mért vendégforgalma június óta – a szokásostól eltérően – meghaladta a külföldiekét. A szálláshelyek bruttó árbevétele folyó áron 10%-kal növekedett.

- 2013 **január–szeptemberében** a vendéglátóhelyek 567 milliárd forint bevételt realizáltak, eladási forgalmuk volumene 0,7%-kal csökkent az előző év azonos időszakához képest.

Társadalmi és jövedelmi folyamatok

- Az előzetes **népmozgalmi adatok** alapján 2013 I–III. negyedévében 66 028 gyermek született és 94 265 fő hunyt el. A születések száma 3,0, a halálozásoké 3,4%-kal kevesebb, mint 2012 azonos időszakában. Ezekből következően a természetes fogyás (28 237 fő) 1248 fővel mérséklődött az egy évvel korábbihoz képest. A csecsemőhalandóság első kilenc havi 5,1 ezrelékes mutatója 0,2 ezrelékponttal több az egy évvel korábbinál. 2013. január–szeptember során 30 630 házasságot kötöttek, 0,7%-kal többet, mint egy évvel korábban.
- **2013 III. negyedévében** a 15-74 éves **foglalkoztatottak száma** 3 millió 990 ezer fő volt, ami 54 ezer fővel (1,4%-kal) több, mint 2012. III. negyedévben. A 15–64 éves foglalkoztatottak száma 3 millió 957 ezer fő volt, ami 56 ezer fővel (1,4%-kal) meghaladta az egy évvel korábbit. A **foglalkoztatási arány** 1,0 százalékponttal 59,2%-ra emelkedett. A foglalkoztatottság bővülése szinte kizárólag a férfiakhoz kötődött, körükben a foglalkoztatási arány 65,5, a nők esetében pedig 53,1% volt. **2013. augusztus–október** időszakában a foglalkoztatási mutatók továbbra is kedvezőek. A foglalkoztatottak 3 millió 960 ezer fős száma 61 ezer fővel, a 59,3%-os foglalkoztatási arányuk pedig 1,1 százalékponttal felülmúlta az egy évvel korábbit.
- A **munkanélküliek száma és aránya** – szintén a 15–64 éves népesség körében és az év III. negyedévében – enyhén mérséklődött. A munkanélküliek 434 ezer fős száma 23 ezerral, a munkanélküliségi ráta 9,9%-os értéke pedig 0,6 százalékponttal elmaradt az egy évvel korábbihoz képest. (Legutóbb, 2009. május–július időszakában volt 10% alatti a munkanélküliségi ráta.) A férfiak esetében jelentősen, a nők körében visszafogottan csökkent a munkanélküliség, előbbiek munkanélküliségi rátája 9,7, utóbbiaké 10,1% volt. A 15–24 éves fiatalok, továbbá a 25–54 évesek munkanélkülisége mérséklődött, viszont az idősebb, 55–64 éveseké emelkedett 2012 III. negyedévéhez képest. A munkanélküliek 54%-a legalább egy éve keresett állást, a munkanélküliség átlagos időtartama 17,3 hónapról 19,1 hónapra emelkedett egy év alatt. **2013. augusztus–októberben** a munkanélküliek száma és aránya tovább mérséklődött. A munkanélküliek száma 434 ezer fő volt, a munkanélküliségi ráta pedig 9,9%, előbbi 29 ezerral, utóbbi 0,7 százalékponttal alacsonyabb volt az egy évvel korábbinál.
- **2013 I–III. negyedévében** a teljes munkaidőben alkalmazásban állók havi **bruttó átlagkeresete** 227 500, ennek nettó összege 149 000 forint volt. Előbbi 3,6, utóbbi 5,0%-kal meghaladta a 2012. I–III. negyedévit. A nettó bérek a versenyszférában 5,1, a költségvetés területén – a közfoglalkoztatás hatását kiszűrve – 6,4, a nonprofit szervezeteknél pedig 4,3%-kal nőttek. A költségvetési és a nonprofit szférában az alkalmazottak egy része – az adó- és járulékváltozások ellentételezése céljából – a keresetbe nem tartozó **kompenzációban részesült**, a juttatás havi összege bruttó 10 200, illetve 10 000 forint volt.
- Októberben 1% alá süllyedt a **fogyasztói árak** emelkedésének üteme, hetedik hónapja van 2% alatt az infláció. A rezsiköltségek kétlépcsős csökkentése és a tartós fogyasztási cikkek mérséklődő árai mellett a gyenge belső kereslet is a lassulás irányába hatott. **Októberben** 0,9, 2013 **első tíz hónapjában** pedig 1,9%-kal emelkedtek az árak az előző év azonos időszakához képest. A nyugdíjasok első tíz hónapra számított árindexe (101,8%) kismértékben, de elmaradt a teljes lakosságétól.
- A **2013 első kilenc hónapjában** közel azonos számú, ám valamivel súlyosabb kimenetelű **személyesrűléssel járó közúti közlekedési baleset** történt, mint 2012 hasonló időszakában. A meghaltak több mint fele (54%), a súlyosan sérültek 42%-a, a könnyebben sérültek 28%-a nem használta a biztonsági övét.
- A balesetek 11%-ában játszott szerepet az alkohol. Az **ittas vezetés** a segédmotort és a kerékpárt vezetők között a leggyakoribb, az összes általuk okozott baleset 23, illetve 22%-a alkohol befolyása alatt történt.

1. tábla

Összefoglaló adatok

(indexek az előző év azonos időszakának százalékában)

1.) 2013. január–szeptember

Megnevezés	2012	2013.		
		január–augusztus	szeptember	január–szeptember
Ipari indexek				
termelés	98,2	99,3 ^R	105,5	100,0
értékesítés belföldre	96,1	96,4 ^R	105,0	97,3
értékesítés exportra	99,3	102,3 ^R	111,8	103,4
létszám	97,9	100,3	100,6	100,3
termelékenység	100,4	99,0 ^R	105,0	99,8
Építőipari termelés indexe	93,4	107,7 ^R	109,3	108,0
Mezőgazdasági értékesítés indexe	102,3	99,9	84,8	97,5
Kiskereskedelmi forgalom indexe	97,8	100,0	100,8	100,1
Behozatal értéke, millió euró	73 297 ^R	48 969	6 493	55 462
értékindexe	100,5	101,1	106,0	101,6
Kivitel értéke, millió euró	79 952	53 537 ^R	7 340	60 876
értékindexe	100,0	100,9	107,3	101,6
Árindexek				
ipari termelői árak	104,3	100,7	101,6	100,8
ipari belföldi értékesítési árak	105,3	99,9	99,8	99,9
mezőgazdasági termelői árak	115,4	104,4	86,3	100,0
behozatali forintárak	104,3	98,8
kiviteli forintárak	102,9	99,5
Alkalmazásban állók létszáma, ezer fő	2 674	2 671 ^R	2 725	2 677
index	99,4	100,0	100,8	100,1
Munkanélküliségi ráta ^{a)} , %	11,0	9,9 ^{b)}
Bruttó átlagkereset, ezer forint	223,1	227,9	224,2	227,5
nominális index	104,7	103,4	105,0	103,6
Nettó átlagkereset, ezer forint	144,1	149,3	146,8	149,0
nominális index	102,1	104,8	106,4	105,0

a) A 15–64 éves népességen belül.

b) 2013. július–szeptember.

^R Revideált adat.

2.) 2013. január–október

Megnevezés	2012	2013.		
		január–szeptember	október	január–október
Fogyasztóiár-index	105,7	102,1	100,9	101,9
Az államháztartás központi alrendszerének egyenlege, milliárd forint	-599	-949	61	-888
Ebből:				
központi költségvetés	-611	-1 217	24	-1 192
társadalombiztosítási alapok	-118	213	22	235

További információk, adatok (linkek):

[Táblák](#)

www.ksh.hu

Elérhetőségek:

Tájékoztatási főosztály, Elemző osztály

Freid Mónika főosztályvezető-helyettes

Monika.Freid@ksh.hu, Telefon: (+36-1) 345-1296

[Információs szolgálat](#), Telefon: (+36-1) 345-6789